

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Skäggetorpskolan i Linköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Skäggetorpskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Skäggetorpskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör analysera kunskapsresultaten i samtliga årskurser och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att samtliga elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 november 2019 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:11302) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling. 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling av undervisningen, men utvecklingsområden finns.

Skälen till bedömningen är att rektorn till viss del följer upp och analyserar skolans resultat, genomförande och förutsättningar samt fattar beslut om utvecklingsåtgärder och resursfördelning utifrån analysen. Analysen av kunskapsresultat behöver emellertid utvecklas, för att säkerställa att samtliga elever ges förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Vidare leder och organiserar rektorn det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Det sker emellertid inget strategiskt arbete utifrån läroplanens jämställdhetsuppdrag.

Rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera kunskapsresultat

Granskningen visar att rektorn har skapat strukturer och rutiner för hur utbildningens resultat och måluppfyllelse ska följas upp, analyseras och bedömas i förhållande till de nationella målen. Förutsättningarna för och genomförandet av undervisningen följs upp och analyseras på flera sätt. Vårterminen 2018 hade skolan ett så kallat insynsbesök av huvudmannen på begäran av rektorn. Syftet med besöket var att skolan skulle få ett underlag för att utveckla undervisningen och målet var att höja resultaten för alla elever. Huvudmannens observatörer följde upp skolans arbete inom några områden, exempelvis elevernas möjligheter att vara med och planera sitt skolarbete. Dessa skattningar jämfördes med personalens självskattningar inom samma områden. Av insynsbesöket framkom bland annat att skolan behövde bli bättre på att utmana elever som har förutsättningar att nå de högre betygsstegen. Besöket ledde till ett utvecklingsarbete för en mer strukturerad undervisning och ett gemensamt förhållningssätt i bemötandet av elever. Undervisningen följs också upp genom att rektorn genomför klassrumsobservationer och fokuserar då bland annat på lärarnas bemötande av eleverna. Rektorn tar också hjälp av förstelärarna som gör klassrumsobservationer och därefter tar rektorn del av deras iakttagelser. Av skolans dokumentation och av intervjuer framgår att rektorn låtit utvärdera den nya organisationen med tvålärarskap och undervisning i halvklass i vissa ämnen. Kvaliteten på undervisningen samt likvärdigheten i bedömningar har ökat anser lärarna. Skolans värdegrundsuppdrag har följts upp under höstterminen 2018 och uppföljningen visar exempelvis att arbetspassen i så kallad livskunskap i årskurs 6 och 7 uppskattas av eleverna.

Vidare visar granskningen att skolans kunskapsresultat följs upp men att analyserna är begränsade. I dagsläget är de skolövergripande analyserna och insatserna framförallt inriktade på resultaten i några ämnen samt måluppfyllelsen för elever i årskurs 9. Nationell statistik över betygsresultat visar att skolans kunskapsresultat är låga och delvis har försämrats från tidigare läsår. Statistiken över betyg per ämne i årskurs 6 läsåret 2017/18, visar att den genomsnittliga betygspoängen var lägre än 10 i alla

ämnen, utom i hem- och konsumentkunskap och modersmål. Den genomsnittliga betygspoängen i de olika ämnena har varierat under de tre senaste läsåren. I majoriteten av ämnena har betygspoängen sjunkit från läsåret 2016/17 till läsåret 2017/18. Statistiken över slutbetyg i årskurs 9 visar att läsåret 2017/18 nådde 34,6 procent av skolans elever kunskapskraven i alla ämnen och 39,7 procent av eleverna var behöriga till yrkesprogram. Motsvarande värden för riket var 75,6 procent respektive 84,4 procent. Vid samma tillfälle var skolans genomsnittliga meritvärde 156,8 att jämföra med rikets 228,7. Sett över en period på 5 år, läsåret 2013/14 till läsåret 2017/18, är trenden vad gäller skolans kunskapsresultat i årskurs 9 negativ.

Av intervju med rektorn och av skolans dokumentation framkommer att skolans betygsresultat går igenom en gång per termin i samband med så kallade verksamhetsuppföljningar. Vid dessa tillfällen deltar skolans ledningsgrupp tillsammans med representanter för huvudmannen. På huvudmannanivå har det tagits fram ett underlag i form av resultatuppföljning och analys med tillhörande frågor som diskuteras vid verksamhetsuppföljningarna. Underlaget får skolan i förväg så att ledningsgruppen kan förbereda sig inför mötet. Uppföljningarna protokollförs av huvudmannens representanter och resulterar i en utvecklingsplan med avstämningsindikatorer inför nästa uppföljning. Enligt rektorn är analysarbetet ett av skolans utvecklingsområden och rektorn håller på att bygga upp en struktur för detta. I nuläget har skolan ett fokus på ämnena engelska, matematik samt svenska/svenska som andraspråk samt måluppfyllelsen i årskurs 9.

Rektorn beskriver att skolan under innevarande läsår infört ett nytt system för uppföljning och analys av elevers kunskapsutveckling i form av ett årshjul. Systemet innebär att vid ett tillfälle per termin gör ansvarig lärare en prognos över hur eleverna ligger till i relation till kunskapskraven. Därefter analyserar lärarna tillsammans resultaten i arbetslagen. Resultaten sätts i relation till undervisningen och insatser planeras och genomförs på grupp- och individnivå. För närvarande fokuserar analysarbetet på elever i årskurs 9, men ska i framtiden utökas till fler årskurser. Skolans mål är att så många elever som möjligt uppnår behörighet till gymnasieskolan vid vårterminens slut. Rektorn har också intervjuat elever i årskurs 9 för att få deras perspektiv på vad skolan behöver göra för att eleverna ska uppnå behörighet till gymnasieskolan. Olika insatser genomförs, bland annat "reparationsskurser" och "morgonmatte". Morgonmatten innebär extra, lärarledd undervisningstid i matematik och erbjuds samtliga elever i årskurs 9.

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet men jämställdhetsarbetet behöver utvecklas

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn har delegerat utvecklingsuppdrag och ansvar till olika funktioner, exempelvis förstelärare och arbetslagsledare. Det utvecklingsarbete som sker i olika forum, bland annat i arbetslagen och elevhälsan, följs upp såväl muntligen som skriftligen av rektorn och på detta sätt försäkras sig rektorn om att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen.

Rektorn har skapat förutsättningar för lärare att samverka för att utveckla undervisningen. Lärarna träffas i arbetslag två timmar per vecka. En timme ägnas åt arbetslagsarbete och en timme åt elevkonferens. I arbetslaget diskuteras elevernas måluppfyllelse, både på grupp- och individnivå, och laget försöker gemensamt hitta strategier för ökad måluppfyllelse. I arbetslagen diskuteras och förankras också skolgemensamma rutiner och förhållningssätt. Som exempel på insatser nämns kompetensutveckling i lågaffektivt bemötande, en åtgärdstrappa som styr hur personalen ska hantera frånvaro samt rutiner för hur personalen ska agera vid och anmäla fall av kränkande behandling. Höstterminen 2018 infördes en ny organisation som bland annat innebär att lärarna arbetar i par, det så kallade tvålärarskapet. Lärarna träffas varannan vecka i ämneslaget under ledning av ämneslagsledare, varannan vecka i lärarparet, för att planera undervisningen och diskutera bedömning och betygssättning. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att skolan har ett system för att stödja obehöriga lärare i planeringen av undervisningen och i bedömningen av elevers kunskaper. Det finns behöriga lärare som fungerar som mentorer till obehöriga lärare.

Granskningen visar emellertid att rektorn behöver utveckla jämställdhetsarbetet på skolan för att kunna säkerställa att alla elever ges samma förutsättningar, oberoende av könstillhörighet. I dagsläget styr och leder inte rektorn ett strategiskt jämställdhetsarbete utifrån en skolgemensam bild av hur flickor och pojkar bemöts och bedöms i skolan. Det pågår emellertid olika insatser för att främja jämställdhet. Som exempel kan nämnas att frågor som berör jämställdhet diskuteras i värdegrundsgruppen och i livkunskapen. Rektorn och lärare följer också upp och analyserar skillnader i resultat mellan flickor och pojkar. Rektorn har även, efter signaler om att flickor och pojkar inte bedömdes på ett likvärdigt sätt i några ämnen, pratat med aktuella lärare som därefter fått handledning. Lärarna ger också exempel på hur de tar upp jämställdhet i sin undervisning. I de samhällsorienterande ämnena diskuteras bland annat historiska och politiska könsmönster. Skolan har enligt rektorn

inte genomfört någon kompetensutvecklingsinsats utifrån det förtydligade jämställdhetsuppdraget i läroplanen. En insats är planerad till terminsslut 2019.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör analysera kunskapsresultaten i samtliga årskurser och vidta de åtgärder som behövs för att säkerställa att samtliga elever ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver utveckla arbetet med att analysera kunskapsresultaten. Skolans kunskapsresultat är låga i samtliga årskurser och få elever når de högre betygsstegen. För närvarande är det framförallt kunskapsresultaten i årskurs 9 som analyseras, med ett fokus på de elever som riskerar att inte nå behörighet till gymnasiet.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98 s. 32-33) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete framgår att det är viktigt att rektorn analyserar och bedömer enhetens samlade resultat och utvecklingsbehov på såväl grupp-, klass- som enhetsnivå. Rektorn kan särskilt behöva analysera om den genomförda uppföljningen utgör tillräckligt underlag för att bedöma den faktiska kvalitetsutvecklingen. I annat fall kan man behöva genomföra ytterligare uppföljning och utvärdering. Rektorn kan t.ex. behöva underlag för att kunna analysera hur personalens kompetens, värderingar, förhållningssätt och arbetssätt påverkar barnens utveckling och lärande eller elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att bredda och fördjupa analysen av skolans samlade kunskapsresultat för att kunna ge eleverna ökade förutsättningar att nå kunskapskraven och utvecklas så långt som möjligt under hela sin tid i Skäggetorpsskolan. Skolans egna uppföljningar och analyser av undervisningen visar att skolan behöver bli bättre på utmana elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling. En breddad och fördjupad analys av kunskapsresultaten kan vara ett viktigt underlag i detta arbete.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden 5. Kursplaner med kunskapskrav

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Skälen till Skolinspektionens bedömning är att undervisningen är varierad och strukturerad. Den innehåller inslag som motiverar eleverna och utmanar dem utifrån deras individuella behov och förutsättningar. Lärarna ger eleverna inflytande över undervisningen och möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande.

Undervisningen är varierad och strukturerad

Granskningen visar att undervisningen består av varierade arbetsformer och arbetssätt samt innehåller ett aktivt lärarstöd. Av lektionsobservationer och intervjuer framkommer att undervisningen kännetecknas av en variation mellan olika arbetsuppgifter, arbets- och redovisningssätt. Lärarna ger flera olika exempel på hur de planerar undervisningen för att skapa en balans mellan uppgifter och aktiviteter. Längden på uppgifter anpassas efter elevernas ålder, genom att exempelvis årskurs 6 har kortare arbetspass. Oftast innehåller lektioner genomgångar blandat med olika elevaktiva arbetsformer som exempelvis laborationer.

För att väcka ett intresse för lektionen använder sig några lärare av startuppgifter. En lärare berättar att en startuppgift i ämnet matematik exempelvis kan vara ett tal för varje räknesätt. Det ska vara uppgifter på en nivå som lärarna bedömer att samtliga elever kommer att kunna klara av under lektionens gång. En annan lärare framhåller att det är bra att starta en lektion med en bild, för alla elever kan säga något om en bild. Vidare framkommer i intervju med lärare att speciallärarna förbereder elever som exempelvis har en språkstörning på kommande lektions uppgifter så att de har bättre möjligheter att delta i undervisningen. På de observerade lektionerna försäkras sig lärarna kontinuerligt om att eleverna förstår begrepp samt innehållet i genomgångar och arbetsuppgifter. I intervjuer med elever framkommer att vissa ämnen upplevs som mer intressanta än andra och att det till viss del är lärarberoende. En varierad undervisning gör ämnet mer intressant anser elever och tar som exempel en lektion i ett samhällsorienterande ämne där de fick dricka te eftersom

arbetsområdet delvis handlade om te. Vidare berättar eleverna att det är viktigt att de förstår innehållet i undervisningen för att deras intresse och engagemang ska upprätthållas och ger exempel på några ämnen där lärarna är bra på att förklara även om innehållet är svårt.

Intervjuer och lektionsobservationer visar också att lärarna strukturerar undervisningen på ett sätt som innebär att lektionerna har en tydlig start och en tydlig avslutning. Lärarna hälsar också eleverna välkomna samt samlar in elevernas mobiler i samband med lektionsstart. För varje lektion ska det finnas lärandemål, aktiviteter och utvärdering. En lärare beskriver att hen går igenom lärandemålen tillsammans med eleverna vid lektionsstart och diskuterar då vad målen innebär. En annan lärare beskriver hur hen under lektionen bockar av aktiviteterna en efter en och kopplar varje aktivitet till lärandemålet. Utvärderingen vid slutet av lektionen kan ske på flera olika sätt. En lärare säger att det inte behöver vara så komplicerat. Exempelvis kan läraren efter ett arbetsområde om reportage be eleverna beskriva tre saker som kännetecknar ett reportage. En utvärdering kan också inleda nästkommande lektion som en uppvärmning.

Enligt eleverna är strukturen på lektionerna bra. Det är bra att lärandemål, aktiviteter och utvärdering står på tavlan och visar planeringen över dagens lektion. Det händer, berättar en elev, att eleverna själva får bestämma dagens lärandemål. En elev berättar att varje lektion brukar avslutas med en utvärdering, exempelvis så kallade exit tickets eller ett test. Genom utvärderingen stämmer lärarna av vad eleverna kan och vad de lärt sig på lektionen.

Undervisningen innehåller inslag som motiverar eleverna och utmanar dem utifrån deras individuella behov och förutsättningar

Av granskningen framgår att lärarna försöker stärka elevernas självförtroende och motivation att lära. Genom en varierad undervisning ökar också elevernas motivation säger en av lärarna. Hen beskriver att en nyckel för att motivera elever att engagera sig i uppgiften är att de elever som kommit längst i sin kunskapsutveckling kommer igång med arbetet. Dessa elever påverkar i hög grad hur arbetsområdet kommer att utvecklas. När dessa elever kommit igång med arbetet kan lärarna arbeta med de elever som behöver mer stöd. Ett annat sätt att motivera eleverna är att visa på den nytta de kan ha av att lära sig olika saker.

I intervjuer med elevhälsan och lärare beskrivs skolans arbete med så kallade förnivåer. Skäggetorpsskolan är den enda skolan i kommunen som arbetar med förnivåer och dessa finns i flertalet ämnen. Skolan har många elever som inte når godkänt betyg, E. För att kunna visa en progression i elevens kunskapsutveckling, både

för eleven själv och för lärare och övrig personal, har skolan utarbetat förnivåer som är kopplade till kunskapskraven i årskurserna 6 och 9. I exempelvis ämnet svenska som andraspråk finns två nivåer innan E, nivå 1 och nivå 2. Skolan har elever helt utan skolbakgrund och det är viktigt att kunna visa på elevers kunskapsutveckling även om de inte når ett godkänt betyg, inte minst för att motivera aktuella elever, säger både representanter för elevhälsan och lärare. Flera lärare använder förnivåerna kontinuerligt för att planera och anpassa undervisningen samt vid bedömning. Vid två tillfällen per läsår görs en kartläggning av varje elev i samtliga ämnen som eleven får undervisning i. Då används förnivåerna. Inför utvecklingssamtalen ska det finnas aktuella kartläggningar. Kartläggningarna följer med de elever som fortsätter på ett introduktionsprogram.

Lärarna ger exempel på hur de förmedlar att de har höga förväntningar på eleverna. En lärare beskriver att hen vid genomgångar tänker att hen inte alltid ska börja med de enklaste uppgifterna utan att klassen tillsammans ska lösa svårare uppgifter. En annan lärare berättar att hen tillsammans med sin kollega använder anonyma elevarbeten för att åskådliggöra kvaliteter på högre nivåer, exempelvis i en text. De elever vars text används som exempel märker att deras text lyfts upp som ett gott exempel, vilket är motivationsskapande. Tvåläraresystemet ger lärarna möjlighet att ge individuell återkoppling till eleverna och en möjlighet att bygga tillitsfulla relationer. Flera lärare beskriver att de i samband med den individuella, formativa återkopplingen också förmedlar höga förväntningar på eleverna och försöker motivera dem att utvecklas ytterligare genom att visa på elevens framsteg.

Granskningen visar också att innehållet i undervisningen samt arbetsätten är anpassade utifrån elevernas individuella behov och förutsättningar. I intervjuer framhåller elever att tvåläraresystemet är bra för då får de ta del av båda lärarnas kunskaper och sätt att undervisa. Lärarna har också olika sätt att förklara och stödja eleverna. Elever ger också exempel på att de kan få olika och anpassade uppgifter. Lärarna har uppgifter på olika nivåer och vissa elever får svårare uppgifter.

Även lärare framhåller tvåläraresystemet samt systemet med halvklass i de praktiskt-estetiska ämnena som positivt. Organisationen har bland annat inneburit större möjligheter för lärarna att lära känna eleverna. Därmed har de också bättre möjligheter att individanpassa undervisningen. När en av lärarna leder lektionen kan den andra läraren gå runt och samtala enskilt med elever och bygga upp en tillitsfull relation. En annan lärare beskriver också att hen planerar undervisningen med sin kollega och att de tillsammans funderar över vad som kan komma att hända under lektionen och vad de behöver förbereda sig på. Lärarna beskriver överlag att de har möjligheter att anpassa undervisningen till elevernas olika förmågor. En lärare

beskriver att i arbetet med läsförståelse brukar klassen få utgå från samma text, men frågorna till texten varierar. Det finns frågor med olika svarsalternativ och frågor som eleverna besvarar med egna ord. En annan lärare beskriver att hen alltid har gemensamma genomgångar för att förklara begrepp och se till att eleverna förstår innehållet och uppgiften innan eleverna får börja arbeta enskilt. När eleverna därefter arbetar enskilt, i par eller grupp, får de anpassade texter inom samma arbetsområde. Speciallärarna kan arbeta med elever enskilt, i par eller grupp, med anpassade uppgifter inom samma område som den övriga klassen.

Elevhälsans representanter ger exempel på hur de på olika sätt stödjer lärare och elever i undervisningen. Flera av representanterna arbetar både mot elever, exempelvis med enskilda samtal och specialundervisning, och med handledning till lärare. En representant berättar att spridningen vad gäller elevernas kunskaper är stor men att lärarna är skickliga på att anpassa undervisningen till denna spridning. Enligt lärarna får de på olika sätt stöd i undervisningen av elevhälsans olika kompetenser. Skolans psykolog har observerat undervisning och därefter har lärare fått handledning. Speciallärarna deltar i planeringen av undervisningen för individer, grupper och klasser. Det finns en fungerande organisation och struktur där arbetslagen varje vecka har så kallad elevkonferens. Vid dessa tillfällen diskuteras anpassningar i undervisningen. Speciallärarna fungerar som en länk mellan arbetslagen och elevhälsan. Skolans modersmållärare deltar också vid dessa tillfällen.

Lärarna ger eleverna inflytande över undervisningen och möjlighet att ta ansvar för sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna arbetar för att ge eleverna inflytande över undervisningen. Av intervjuer med lärare och rektor samt av skolans dokumentation framkommer att arbetet med elevers delaktighet i utbildningen är ett av skolans utvecklingsområden och skolan har en aktuell plan för arbetet. Planen beskriver olika forum där elevers synpunkter på utbildningen tas tillvara, exempelvis klassråd och elevråd. Planen beskriver även på vilka sätt elever ska ges möjlighet till inflytande över undervisningen, bland annat genom att lärarna inför varje nytt arbetsområde diskuterar mål och undervisningen tillsammans med eleverna. I intervjuer ger lärarna olika exempel på hur de arbetar för att göra eleverna delaktiga i undervisningen. I exempelvis årskurs 6 märkte lärare att vissa lektioner fungerade bättre än andra. Då bad lärarna eleverna om synpunkter på innehåll och arbetssätt och tog hänsyn till synpunkterna i sin planering av lektionerna. Lärare beskriver att många elever utgår från att det är lärarna som ska bestämma allt i undervisningen och blir förvånade när de ombeds komma med synpunkter på undervisningen. Elever framför också i intervjuer att de anser att det är lärarens uppgift att veta vad de ska arbeta med.

Ibland är eleverna med och bestämmer redovisnings- och examinationssätt samt datum för dessa. De kan också vara med och bestämma om de vill arbeta enskilt eller i par. Vidare framgår av samtliga intervjuer samt av lektionsobservationer att eleverna regelbundet får utvärdera undervisningen. Som exempel på utvärderingsmetoder nämns så kallade exit tickets eller någon form av test.

Granskningen visar även att elever ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande. För att eleverna ska bli delaktiga i sitt eget lärande arbetar några lärare med checklistor, exempelvis när eleverna skriver en uppsats. Checklistorna beskriver vad som ska finnas med innehållsmässigt och vad som kännetecknar olika delar i en uppsats. Eleverna stämmer av sitt eget arbete utifrån listorna. Nästa steg är att byta arbete med en klasskamrat, bedöma kamratens arbete och ge kamraten återkoppling. På detta sätt får eleverna möjlighet att reflektera över kvaliteten på arbetet och sitt eget lärande. En lärare beskriver att förnivåerna också är ett sätt att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande. Exempelvis behövde en elev lära sig att sätta punkt på rätt ställe. Med stöd av läraren kunde eleven, genom att läsa texten högt för sig själv, hitta en strategi för att lyckas med detta. Vidare beskriver lärare att det sker ett arbete i helklass för att göra eleverna delaktiga i lärandet. En viktig del är att diskutera innebörden i kunskapskraven och skillnader i förmågor mellan olika betygssteg. Eleverna blir efter ett tag själva medvetna om vad de behöver göra för att utveckla sina förmågor i förhållande till kunskapskraven.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Skälen till bedömningen är att det sker ett systematiskt arbete för att skapa studiero och en trygg miljö. Skolan kartlägger kontinuerligt elevernas upplevelse av trygghet och studiero och vidtar åtgärder utifrån resultaten. Eleverna är delaktiga i analysen och i utformandet av förbättringsinsatser.

Skolan har ett samlat arbete för att skapa och upprätthålla en lugn studiemiljö

Granskningen visar att skolan har ett samlat arbete för att skapa studiero. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn framgår att arbetet utgår från de kartläggningar som skolan genomför och syftar till att lärarna ska ha ett gemensamt förhållningssätt och bemötande av eleverna. En del i detta arbete är skolans gemensamma lektionsstruktur. Av samtliga intervjuer och lektionsobservationer framkommer att varje lektion har en tydlig inledning och avslutning. Lärarna hälsar på eleverna i dörren och samlar in mobiltelefonerna. Undervisningens syfte och innehåll presenteras inledningsvis och lektionerna rundas av med en utvärdering. Vidare beskriver lärare och representanter för elevhälsan att tvåläraresystemet har bidragit till en ökad studiero. Flera av representanterna för elevhälsan har även handlett och handleder lärare för att stärka deras ledarskap i klassrummet och skolan har genomfört en kompetensutveckling i lågaffektivt bemötande.

I samtliga intervjuer beskrivs studieron som bra överlag, men att den kan variera mellan olika klasser. Under de observerade lektionerna upprätthåller lärarna studieron och eleverna verkar arbeta koncentrerat. Lärarna leder arbetet under lektionerna och försäkras sig om att samtliga elever förstår innehåll i genomgångar och vad arbetsuppgifter handlar om. Lärarna uppmärksammar snabbt elever som inte verkar förstå eller inte lyssnar och ser till att dessa elever deltar i klassens arbete. Vid något tillfälle störs studieron av elever utanför klassrummet. Läraren ber då eleverna i korridoren att sänka ljudnivån eftersom de stör undervisningen. Problemet med en hög ljudnivå i korridorerna beskrivs också av elever i intervjuer. Enligt några elever har de diskuterat situationen i elevrådet och därefter har skolan gjort vissa ändringar i klassernas scheman vilket lett till att det blivit lugnare i korridorerna. Eleverna berättar också att rektorn håller i en så kallad årskursinformation varje månad. Då försöker rektorn alltid på olika sätt motivera eleverna att hålla nere volymen i korridorerna.

Skolan bedriver ett medvetet arbete för att skapa en trygg miljö

Granskningen visar att skolan genomför ett främjande, förebyggande och åtgärdande arbete för att skapa en trygg miljö. Av intervjuer med elevhälsan och rektorn samt av skolans dokumentation framkommer att skolan har ett barn- och elevombud som ingår i ledningsgruppen. Barn- och elevombudets uppdrag är att driva skolans arbete för att främja likabehandling och motverka diskriminering och kränkande behandling. I detta uppdrag ingår att ansvara för och leda skolans värdegrundsgrupp. Denna grupp utgörs av representanter från elevhälsan samt två till fyra elever från varje klass. Gruppen träffas var tredje vecka. Gruppens elever får utbildning inom olika områden och tar med sig uppgifter från gruppen som de genomför i sina respektive klasser,

exempelvis samarbetsövningar. Vidare framgår av intervjuer med bland annat elever att klasserna i årskurs 6 och 7 har livskunskap en timme i veckan, under ledning av två fritidsledare. Vad som tas upp styrs av det som framkommer vid utvärderingar och samtal med eleverna i värdegrundsgruppen. Olika kompetenser deltar i arbetet, bland annat ska skolans psykolog prata med eleverna om psykisk ohälsa.

Värdegrundsgruppen ansvarar också för att introducera nyanställd personal i skolans rutiner avseende trakasserier och kränkande behandling samt informera om hur skolans vuxna förväntas agera vid kränkningar och skojbråk. Rutinerna finns dokumenterade i skolans plan mot kränkande behandling. I den uppföljning som skolan genomfört av värdegrundsarbetet innevarande läsår framkommer att skolans personal anmäler kränkningar och att personalen känner sig trygga i hur de ska agera i olika situationer.

Av samtliga intervjuer framgår att skolan regelbundet följer upp och analyserar tryggheten genom elevenkäter, trygghetsvandringar samt samtal med elever i värdegrundgruppen och elevrådet. Som exempel kan nämnas att barn- och elevombud presenterat och diskuterat resultatet av attitydundersökningen i elevrådet samt utformat förslag till åtgärder tillsammans med eleverna. En sådan åtgärd är exempelvis enskilda duschbås i omklädningsrummen. I den kommungemensamma attitydundersökningen för grundskolan som genomfördes vårterminen 2018 är skolans medelvärde 3,3 på påståendet "jag känner mig trygg i skolan", vilket är något lägre än medelvärdet i kommunen som är 3,4. I Skolinspektionens enkät hösten 2017 som besvarades av elever i årskurs 9, är skolans medelvärde på påståendet "jag känner mig trygg i skolan" 7,6, vilket är detsamma som medelvärdet för samtliga deltagande skolor. (I den kommungemensamma enkäten står värdet 3 för "stämmer ganska bra". I Skolinspektions enkät står värdet 6,67 för "stämmer ganska bra"). Enligt representanter för elevhälsan har det tidigare varit otryggt i skolans närområde med bland annat droger, vilket skapade en otrygghet även i skolan. Det är tryggare nu.

Av skolans dokumentation framkommer att kartläggningar har visat att det kan vara stökigt under rasterna på vissa platser i skolan och att det finns en jargong med "skojbråk". Samma sak framkommer i intervjuer med elever, personal och rektorn. För att förbättra tryggheten under raster har rektorn anställt mer personal som är närvarande under raster och utformar rastaktiviteter, bland annat olika spel. De bråk som uppstår mellan elever handlar ofta om språkliga missuppfattningar som leder till verbala kränkningar. Det händer också att bråk som startar under elevernas fritid fortsätter under skoltid.

I en elevintervju framförs att skolan borde ta mer ansvar för elever som är utsatta, exempelvis utfrysta eller kränkta, eftersom beteenden från vissa elever kan bli en vana och då tröttnar skolans personal och märker inte att det finns elever som är utsatta. Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att även om skolan vidtagit åtgärder för att förbättra tryggheten under raster är det viktigt att personalen är vaksam på att inte vissa beteenden blir en del av skolans vardag. I Skolverkets material *Främja, förebygga, upptäcka och åtgärda (2014)* beskrivs den normaliseringsprocess som kan leda till att fall av trakasserier och kränkningar kan vara svåra att upptäcka. Bråk kan bli ett så vanligt inslag i skolans vardag att det anses normalt och kallas "skojbråk". Att använda nedsättande kommentarer om varandra blir en normal jargong. Därför behöver personal och elever prata om vilka handlingar och förhållningssätt som riskera att betraktas som normala på skolan och som kan hindra personal från att upptäcka trakasserier och kränkningar.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Skälen till bedömningen är att rektorn har system för uppföljning och analys av lärarnas betygssättning och ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning.

Rektorn analyserar avvikelser i betygssättningen

Granskningen visar att rektorn har jämfört och analyserat betygen i olika ämnen samt relationen mellan nationella provbetyg och betyg tillsammans med skolans förstelärare och utvecklingslärare. Vid uppföljningen, höstterminen 2018, uppmärksammades bland annat att avvikelsen mellan provbetyg och terminsbetyg i årskurs 6 respektive slutbetyg i årskurs 9 i ämnet engelska var stor. Lärarna har fått ta del av denna uppföljning och analys i samband med en studiedag. Därefter har frågor ställts till ämneslagen. Lärarna har i ämneslagen kommit fram till att vissa avvikelser kan vara motiverade. Som exempel nämns att några prov har genomförts tidigt på terminen och att mycket återstår av undervisningen innan betygen sätts. Rektorn har också pratat med några lärare, vars betygssättning i hög utsträckning avviker från resultatet på nationella prov.

I skolans utvärdering av tvåläraryrket, höstterminen 2018, framkommer att en majoritet av lärarna anser att tvåläraryrket lett till en större likvärdighet i bedömningen av elevers kunskaper. Enligt rektorn och lärare kommer skolan att fortsätta arbeta för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Fortsatta analyser av betygssättningen kommer under vårterminen 2019 att genomföras i ämneslagen.

Lärarna arbetar för att bedömningar och betyg ska vara rättvisande och likvärdiga

Granskningen visar att rektorn ger lärarna förutsättningar att utveckla en samsyn om hur kunskapskraven ska förstås och på vilka grunder betyg ska sättas. Rektorn har sett till att lärare har tid och möjlighet att tillsammans med kollegor diskutera hur de allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Under läsåret har studiedagar ägnats åt bedömning och betygssättning och rektorn har sett till att lärarna tar del av Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning. Skolan har även ett system för att stödja obehöriga lärare i planeringen av undervisning och i bedömningen av elevernas kunskaper.

Lärare beskriver att en tolkning av styrdokumentet sker i samband med planeringen av undervisningen då lärare tillsammans i paret utformar matriser med kunskapskrav för aktuella arbetsområden. Inom ramen för tvåläraryrket sker också en bedömning av elevarbeten. Samverkan kring bedömning och betygssättning sker också i ämneslagen. Som exempel beskriver lärare hur de i ett ämne genomför samma uppgift i samtliga klasser i en årskurs och därefter bedömer uppgiften gemensamt i ämneslaget. De nationella proven avidentifieras och lärare rättar inte sina egna elevers prov. Vissa delar av proven bedöms av två lärare. Lärare använder också äldre nationella prov i sitt eget arbete för att kvalitetssäkra bedömningar. Tidigare har skolan samverkat med andra skolor kring bedömning och betygssättning. I dagsläget sker inget sådant utbyte med andra skolor vilket än något som lärare efterlyser och som rektorn vill verka för.

Skolinspektionen vill i sammanhanget uppmuntra till samarbete med andra skolor för att ytterligare öka förutsättningarna för en rättvis och likvärdig betygssättning. I Skolverkets nyligen publicerade rapport *Analyser av likvärdig betygssättning mellan elevgrupper och skolor (2019)* framgår att skillnaderna i betygssättning mellan olika skolor är fortsatt stora. I denna rapport jämförs slutbetygen i årskurs 9 med resultaten på de nationella proven. Analysen visar att betygen i stor utsträckning sätts i relation till elevernas generella prestationsnivå på skolan. Betygssättningen är mer restriktiv i

skolor med många högpresterande elever och omvänt mindre restriktiv i skolor med många lågpresterande elever.

På Skolinspektionens vägnar

X Allan Westerdahl

Beslutsfattare
Signerat av: Allan Westerdahl

X Eleonor Duvander

Föredragande
Signerat av: Eleonor Duvander

I handläggningen av ärendet har även utredarna Alexander Aleryd och Åsa Rasmussen medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- X lektionsobservationer
- X gruppintervjuer med elever
- X gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektor leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 12 februari 2019 och den 15 februari 2019. Besöket genomfördes av Eleonor Duvander och Alexander Aleryd.

Skäggetorpsskolan är en grundskola med årskurserna 6-9 i Linköping. Totalt går ca 280 elever i skolan, varav ca 40 i förberedelseklass. Varje årskurs har tre klasser (A-C). Skolan har även två förberedelseklasser. Skolan leds av en rektor och personalen (lärarna, elevassistenterna och fritidsledarna) är indelade i tre arbetslag. Elevhälsan bildar ytterligare ett arbetslag.